

SÄÄTIÖBAROMETRI

2024

SÄÄTIÖT JA RAHASTOT
STIFTELSER OCH FONDER

Johdanto

Säätiöbarometri on Säätiöt ja rahastot ry:n Verianilla teettämä mielipidetutkimus, jossa selvitettiin kansalaisten tietämystä ja arvioita apurahoja jakavista säätiöistä. Se on jatkoa vuosina 2014, 2016, 2018, 2020 ja 2022 toteutetuille vastaaville tutkimuksille.

Tulosten perusteella apurahoja jakavien säätiöiden maine on edelleen hyvä, vaikka se onkin laskenut hieman kahden vuoden takaisesta. Enemmistö (58 %) suomalaisista arvioi apurahoja jakavien säätiöiden maineen yleisesti ottaen erittäin tai melko hyväksi (2022: 62 %).

Enemmistö (63 %) luottaa siihen, että apurahoja jakavat säätiöt maassamme toimivat tarkoituksensa mukaisesti, vaikka tässäkin osuudessa on tapahtunut laskua (2022: 69 %). Luottamus säätiöiden toimintaan on yhteydessä vastaajien koulutustasoon. Mitä korkeammin koulutetusta henkilöstä on kyse, sitä todennäköisemmin tämä tuntee apurahoja jakavia säätiöitä ja arvioi niitä myönteiseen sävyyn.

Tutkimukseen valittiin edustava otos säätiöitä, joiden maineesta ja tunnettuudesta myös kysyttiin. Parhaiten säätiöistä tunnetaan Suomen Kulttuurirahasto ja Syöpäsäätiö. Kasvaneesta tietotulvasta ja säätiöiden vaikeudesta tehdä työtään tunnetuksi kertoo kuitenkin se, että lähes kaikkien yksittäisten säätiöiden tunnettuus on pysynyt

samana tai laskenut trendinomaisesti viimeisen vuosikymmenen kuluessa. Jotkut säätiöt ovat nousseet välillä tunnetummiksi, mutta ottaneet taas takapakkia. On ilmeistä, että yksittäisen säätiön on hyvin vaikeata nostaa profiliaan pysyvästi tunnetuksi koko väestön parissa. Poikkeuksen muodostaa Syöpäsäätiö todennäköisesti näyttävien, kaikkia koskettavien lahjoituskampanjoidensa vuoksi. Sen tunnettuus on käytännössä yhtä suuri riippumatta siitä, kuinka koulutetulta henkilöltä asiaa kysyy.

Nyt Säätiöbarometrissa kysyttiin ensimmäistä kertaa, mistä lähteistä vastaajat ovat saaneet tietoa apurahasäätiöistä ja ovatko he koskaan saaneet itse apurahaa joltakin säätiöltä. Yli puolet kertoi saavansa säätiöitä koskevaa tietoa sanomalehdistä, kaksi viidestä televisiosta ja joka neljäs työnsä tai ammattinsa kautta. Joka kymmenes (11 %) vastaaja oli saanut itse apurahaa joltakin säätiöltä.

Tutkimuksen tulosten virhemarginaali on 3,1 prosenttiyksikköä suuntaansa. Tutkimusaineisto koottiin Verianin käyttämässä Kanava-internetpaneelissa 18.–25.10.2024. Haastatteluja tehtiin yhteensä 1.014. Vastaajat edustavat maamme 18 vuotta täyttäneitä väestöä pl. Ahvenanmaan maakunnassa asuvat.

Kysymykset

Tutkimuksessa vastaajille esitettiin seuraavat kysymykset:

Millainen mielikuva sinulla on suomalaisista apurahoja jakavista säätiöistä; millaiseksi arvioit niiden maineen yleisesti ottaen?

Luotatko apurahoja jakavien säätiöiden toimivan tarkoituksensa mukaisesti?

Seuraavassa on joukko apurahoja jakavia suomalaisia säätiöitä. Mitkä kaikki ovat tuttuja jostakin yhteydestä tai olet kuullut tai lukenut niistä jotakin?

Millainen mielikuvasi seuraavista säätiöistä; millaiseksi arvioit kunkin säätiön maineen?

Mitä muita säätiöitä sinulle tulee mieleen?

Mistä olet kuullut tai saanut tietoa säätiöistä?

Oletko itse saanut joskus apurahaa säätiöltä?

Säätiöiden maine on edelleen hyvä

Enemmistö (58 %) suomalaisista arvioi apurahoja jakavien säätiöiden maineen yleisesti ottaen erittäin tai melko hyväksi. Tämän lisäksi enemmistö (63%) myös luottaa siihen, että apurahoja jakavat säätiöt maassamme toimivat tarkoituksensa mukaisesti, mutta tämä luottamus on hieman heikentynyt kahden vuoden takaisesta.

Vain vajaa kymmenesosa (8%) pitää säätiöiden mainetta heikkona. Joka neljäs (26%) suomalainen ei luota kovinkaan paljon tai ei lainkaan siihen, että säätiöt toimisivat tarkoituksensa mukaisesti.

Luottamus säätiöiden toimintaan on yhteydessä vastaajien koulutustasoon. Mitä korkeammin koulutetusta henkilöstä on kyse, sitä todennäköisemmin tämä arvioi säätiöitä myönteiseen sävyyn. Kaksi viidestä vähiten muodollista koulutusta saaneesta ei näytä luottavan siihen, että säätiöt toimivat tarkoituksensa mukaisesti.

Luottamusta säätiöitä kohtaan ilmenee keskimäärää enemmän ylempään keskiluokkaan kuuluvien keskuudessa. Työväestöstä pienempi osa kertoo yleismielikuvansa olevan hyvä tai uskoo säätiöiden toimivan tarkoituksenmukaisesti.

Suomen Kulttuurirahasto ja Syöpäsäätiö tunnetuimmat säätiöt

säätiöitä, joiden maineesta ja tunnettuudesta myös kysyttiin. Suomen Kulttuurirahasto, Syöpäsäätiö sekä Koneen säätiö ovat säätiöistä tunnetuimmat väestön keskuudessa. Suomalaisen enemmistö on kuullut, nähnyt tai lukenut niistä jotakin.

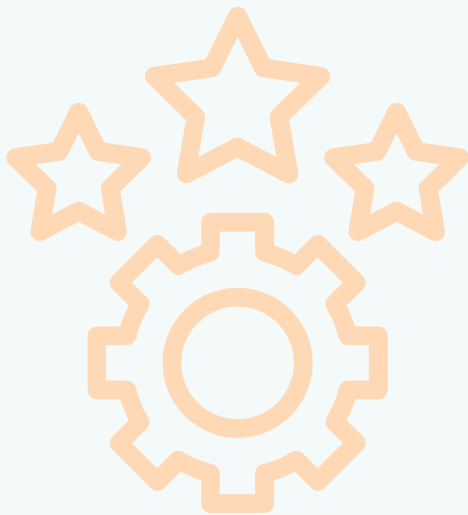
Melkein joka toinen tuntee Jenny ja Antti Wihurin rahaston tai Lotta Svärd Säätiön, kaksi viidestä Tiina ja Antti Herlinin säätiön.

Vaikuttavuussäätiö, Sitftelsen Brita Maria Renlunds minne, Maj ja Tor Nesslingin säätiö, Tradekan säätiö, Teknologiateollisuuden 100-vuotissäätiö sekä Saastamoisen säätiö ovat tutkituista säätiöistä vähiten tunnettuja. Enintään kahdeksan prosenttia on pannut ne jollain tavalla merkille. Lisäksi enintään joka kymmenes tuntee Lääketieteen Säätiön, Liikesivistysrahaston, Olvi-säätiön tai Sigrid Juséliuksen säätiön.

Säätiöiden tunnettuus on yhteydessä vastaajien koulutustasoon. Kun koulutustaso nousee, melkein mikä tahansa säätiö tunnetaan paremmin. Tällä on heijastusvaikutuksia: esimerkiksi itsensä ylempään keskiluokkaan sijoittavat tunnistavat eri säätiöt paremmin kuin työväenluokkaan lukeutuvat. Myös joukon nuorimmilla eli alle 30-vuotiailla on vaikeuksia tunnistaa monia säätiöitä.

Syöpäsäätiö muodostaa tämän säännön vahvistavan poikkeuksen. Sen tunnettuus on käytännössä yhtä suuri riippumatta siitä, kuinka koulutetulta henkilöltä asiaa kysyy.

Useimpien säätiöiden tunnettuus on käytännössä samalla tasolla kuin kaksi vuotta sitten mutta pidemmällä tarkasteluvälillä pikemminkin laskenut kuin noussut.

Kaikkien säätiöiden maine arvioidaan erittäin tai melko hyväksi

Tutkimukseen osallistuneet saivat lisäksi arvioida tuntemiensa säätiöiden mainetta. Tuloksia tulkittaessa tulee ottaa huomioon se, että tunnetuimpia säätiöitä arvioi yli puolet vastaajakunnasta ja vähiten tunnettuja harvempi kuin yksi kymmenestä.

Heikoimmin tunnettujen mainetta arvioi alle sata vastaajaa. Näiden osalta tilastollinen luottamusväli on melko suuri (noin kymmenen prosenttiyksikön luokkaa suuntaansa).

Yleisesti ottaen tulokset kielivät siitä, että useimpiin säätiöihin kohdistuu selvästi enemmän myönteisiä kuin kielteisiä ajatuksia. Maineen osalta listan viimeiseksi sijoittunut Koneen Säätiökin herättää joka toisessa sen tuntevassa positiivisia ajatuksia.

Maineelta listan kärkipäähän yltävät mm. Lääketieteen Säätiö, Syöpäsäätiö, Lotta Svärd Säätiö sekä Jenny ja Antti Wihurin rahasto.

Saman voi todeta myös Stiftelsen Brita Maria Renlunds minnesta, Teknologiateollisuuden 100-vuotissäätiöstä sekä Olvi-säätiöstä, olkoonkin, että jokainen niistä on harvemman kuin joka kymmenennen tuntema.

Suurin muutos liittyy ajatuksiin Koneen Säätiöstä. Sitä arvioi myönteiseen sävyyn 25 prosenttiyksikköä harvempi kuin kaksi vuotta sitten. Myös Teknologiateollisuuden 100-vuotissäätiön, Jane ja Aatos Erkon säätiön, Alfred Kordelinin säätiön, Suomen kulttuurirahaston ja Stiftelsen för Åbo Akademin herättämät mielikuvat ovat muuttuneet aavistuksen verran aiempaa kielteisempään suuntaan.

Perinteinen media tärkein säätioitä koskevan tiedon lähde

Useimmat saavat sätitiitä koskevaa informaatiota sanomalehdistä, joko painetusta lehdestä tai niiden digiversiosta.

Sanomalehdet ovat ainoa enemmistön (55 %) tietolähde sätitiitä koskevissa asioissa. Kaksi suomalaista viidestä (39 %) mainitsi tässä yhteydessä television (joko lineaarinen tai verkossa katsottava).

Joka neljäs (26 %) kertoi saavansa tietoa oman työnsä tai koulutuksensa kautta, joka viides internetistä (20 %) muilta kuin kysymyksessä mainituilta kahdelta sivustolta tiedejatutkimus.fi tai taidejakulttuuri.fi, jotka olivat sätitiötiedon lähteenä vain kahdelle suomalaiselle sadasta (2 %).

Sosiaalinen media (19 %) on osapuilleen yhtä tärkeä sätitiitä koskevan tiedon lähde kuin internet tai radio (18 %).

Noin joka kymmenes saa tietoa sätitiöistä yleisötahtumissa, seminaareissa tai luennoilla (12 %) tai tietokirjallisuudesta (9 %).

Erilaiset podcastit (3 %) ja videopalvelut (3 %) ovat vain harvojen hyödyntämiä sätitiötiedon lähteitä.

Naisten ja miesten tapa hankkia tietoa sätitiöistä on varsin samanlainen. Naisista hieman suurempi osa kuin miehistä saa tietoa sätitiöistä oman työnsä tai koulutuksensa kautta, sosiaalisesta mediasta tai yleisötahtumista. Miehet mainitsivat aavistuksen verran naisia useammin tietokirjallisuuden, podcastit sekä videopalvelut sätitiötiedon lähteiksi.

Mitä iäkkäämmästä henkilöstä on kyse, sitä todennäköisemmin hän mainitsi tässä yhteydessä sanomalehdet, television, radion tai tietokirjallisuuden.

Vastaavasti, mitä nuoremmalta asiaa kysyy, sitä luultavimmin hän on saanut tietoa sätitiöistä sosiaalisesta mediasta, videopalveluista tai podcasteista. Tosin kaksi viimeksi mainittua tulevat varsin harvalle nuorellekaan kyseeseen.

Enintään 30-vuotiaat hyödyntävät sosiaalista mediaa tiedonlähteenä kolme kertaa useammin kuin 70 vuotta täyttäneet.

Joka kymmenes on saanut säätiöltä apurahaa

Joka kymmenes (11%) kertoi saaneensa joskus itse apurahaa säätiöltä, 87 prosenttia ei ole sellaista saanut.

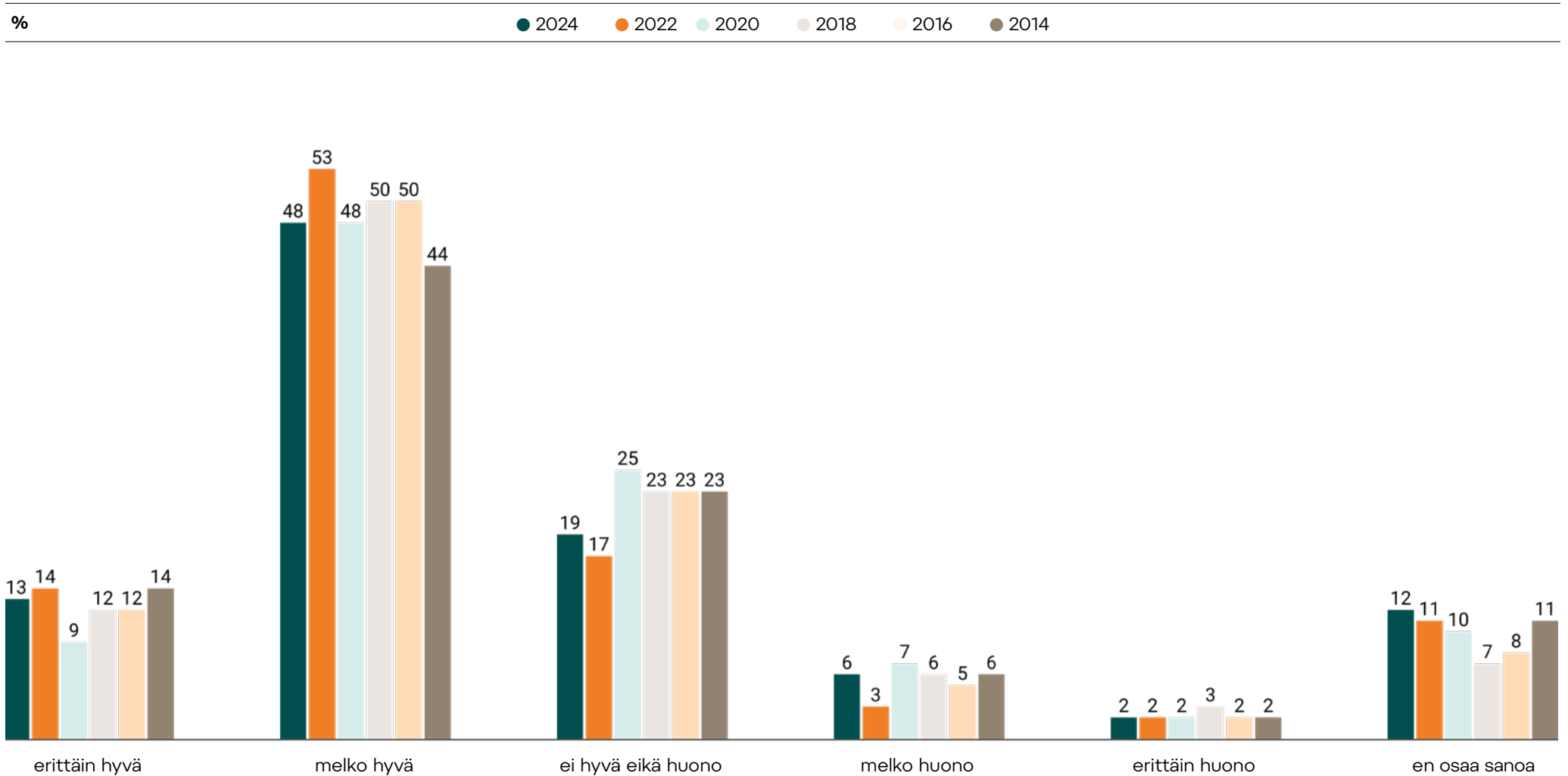
Yliopistotutkinnon suorittaneista vastaajista peräti 29 prosenttia on saanut apurahaa, mikä on muita vastaajia huomattavasti useammin. Esimerkiksi ammatillisen perustutkinnon suorittaneista vain kaksi prosenttia kertoi saaneensa apurahaa.

Ylemmstä keskiluokasta huomattavasti suurempi osa (19%) kuin alemmasta keskiluokasta (8 %) tai työväenluokasta (6 %) on joskus saanut säätiöltä apurahaa.

Enemmistön mielikuva suomalaisista apurahoja jakavista säätiöistä on erittäin hyvä tai melko hyvä

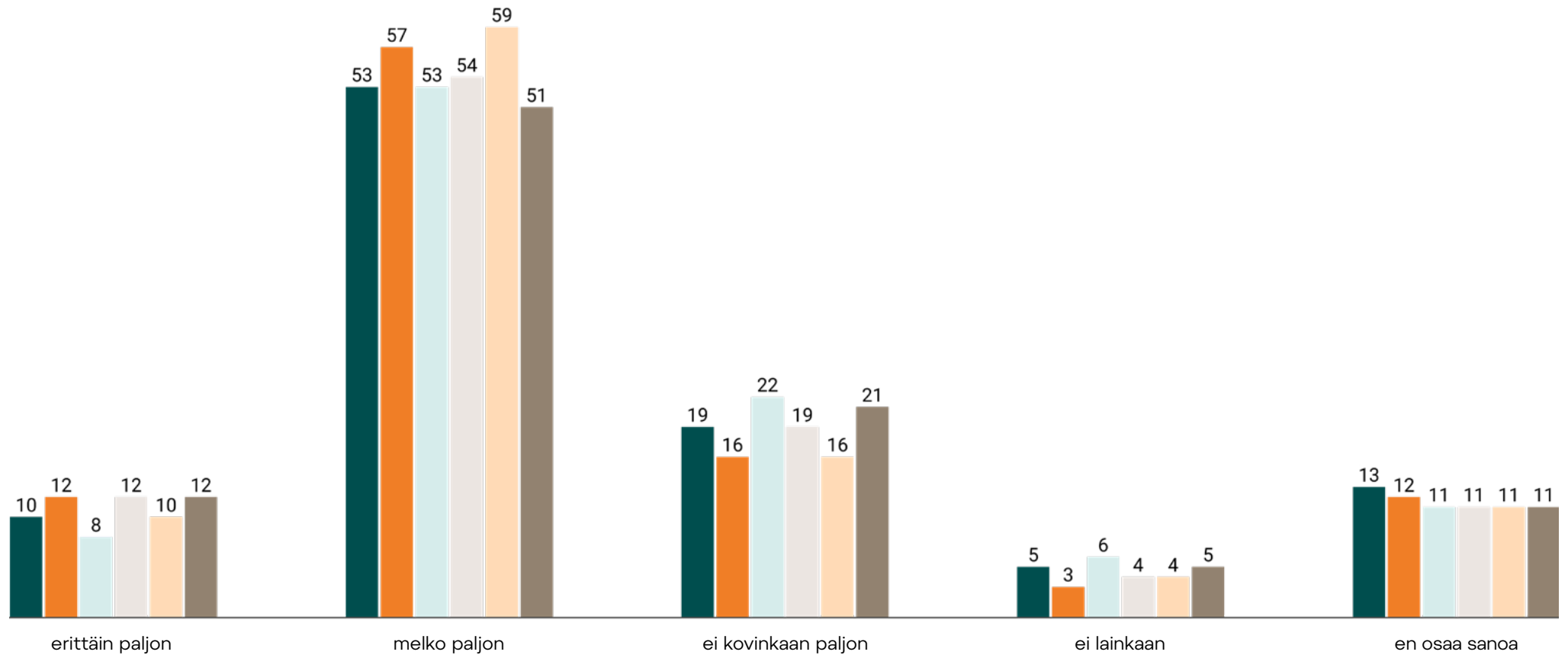

Enemmistö suomalaisista luottaa siihen, että apurahoja jakavat säätiöt Suomessa toimivat tarkoituksensa mukaisesti

%

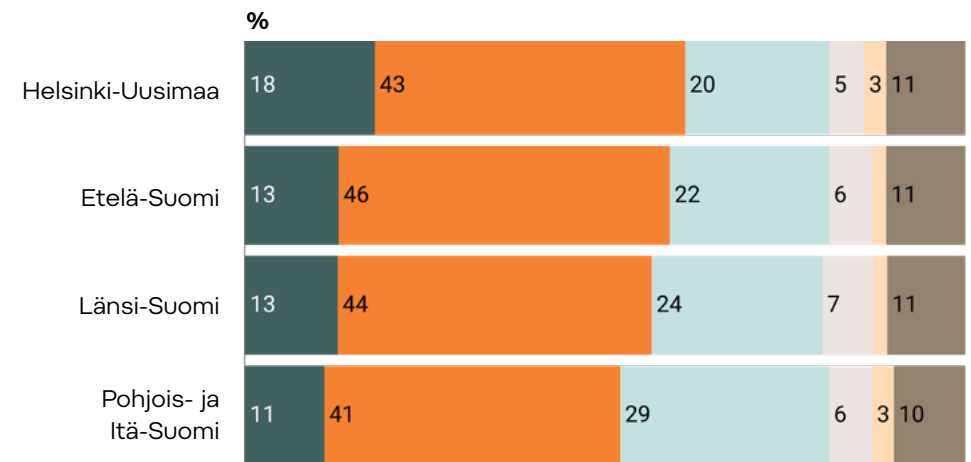
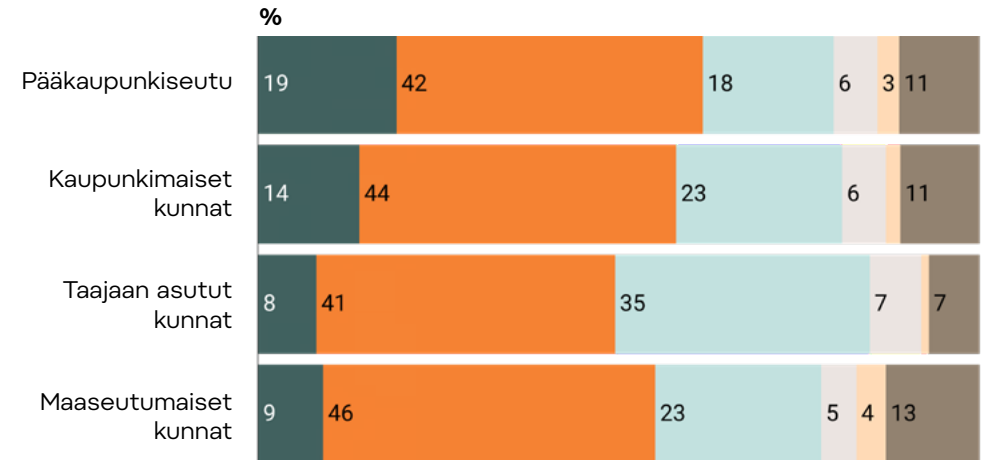
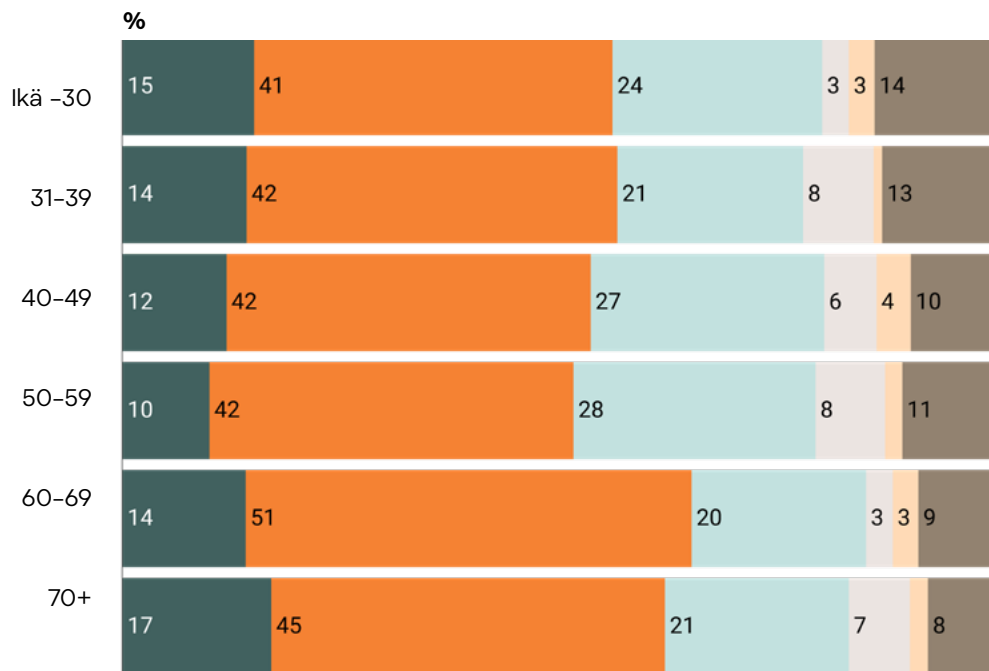
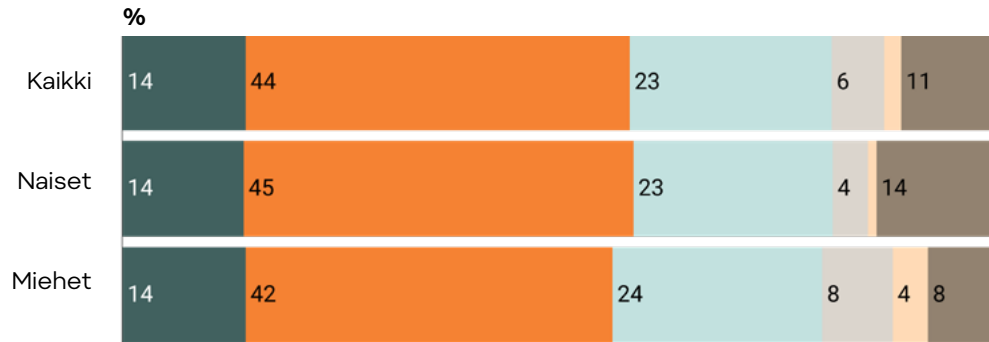
2024 2022 2020 2018 2016 2014

Mielikuvat apurahoja jakavista säätiöistä vaihtelevat jonkin verran vastaajien sukupuolen, iän ja asuinpaikan mukaan

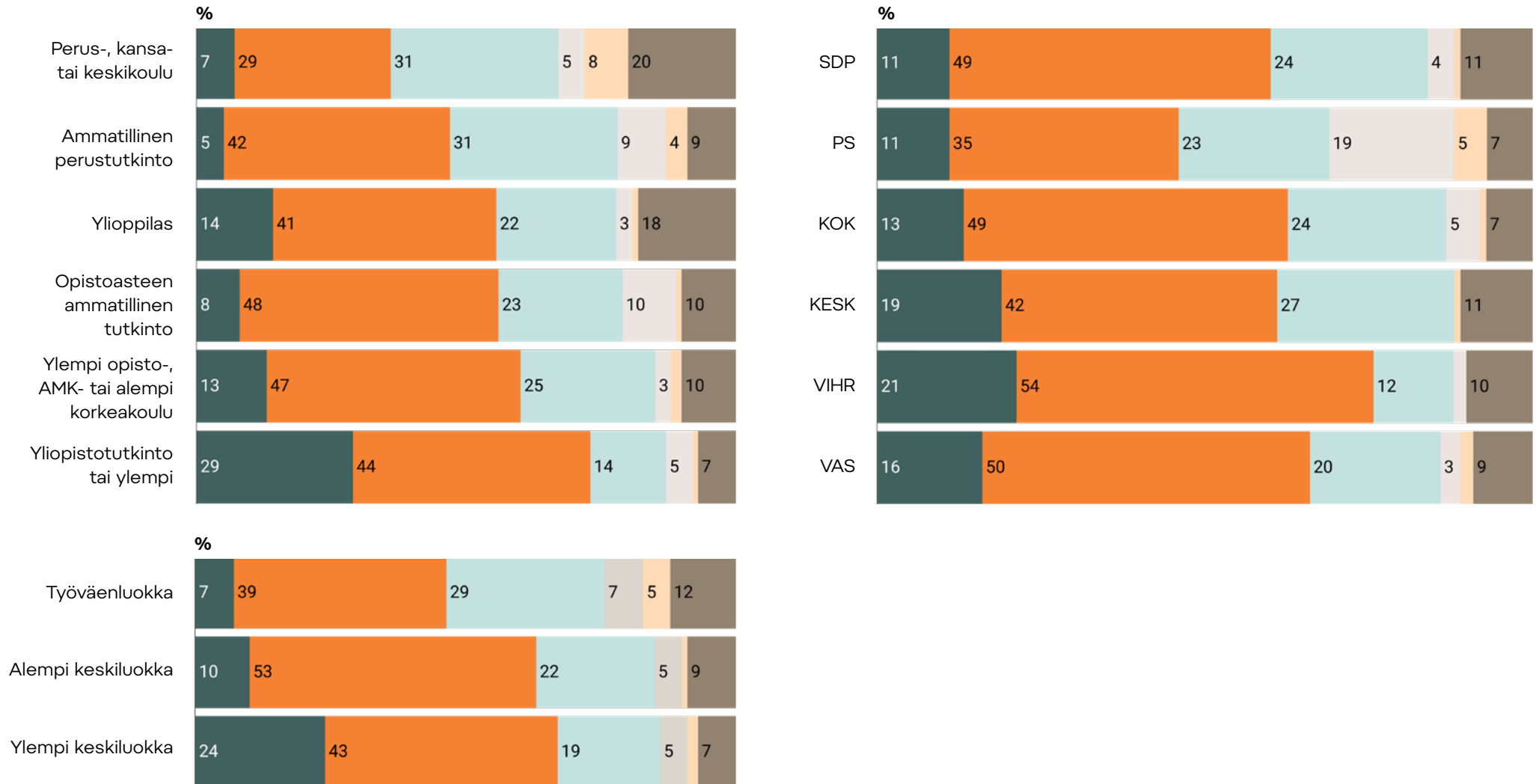
erittäin hyvä melko hyvä ei hyvä eikä huono melko huono erittäin huono en osaa sanoa

Mielikuvat apurahoja jakavista säätiöistä vaihtelevat eniten vastaajien koulutustason mukaan

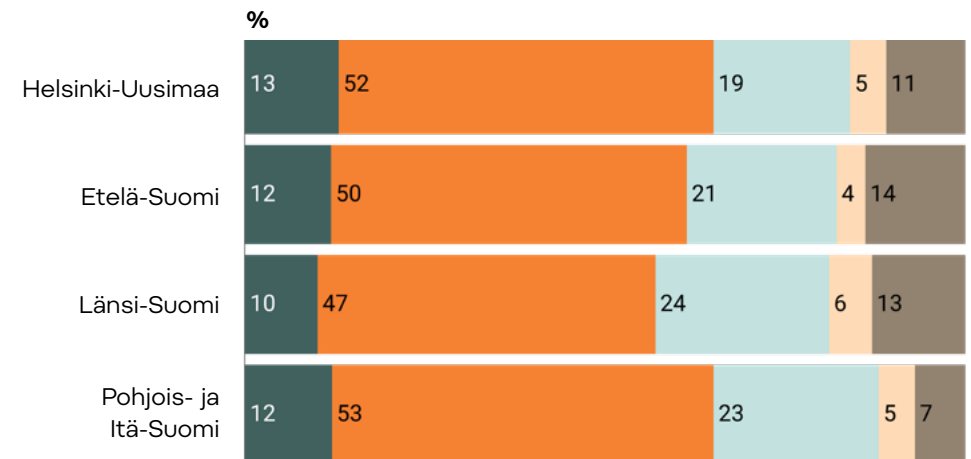
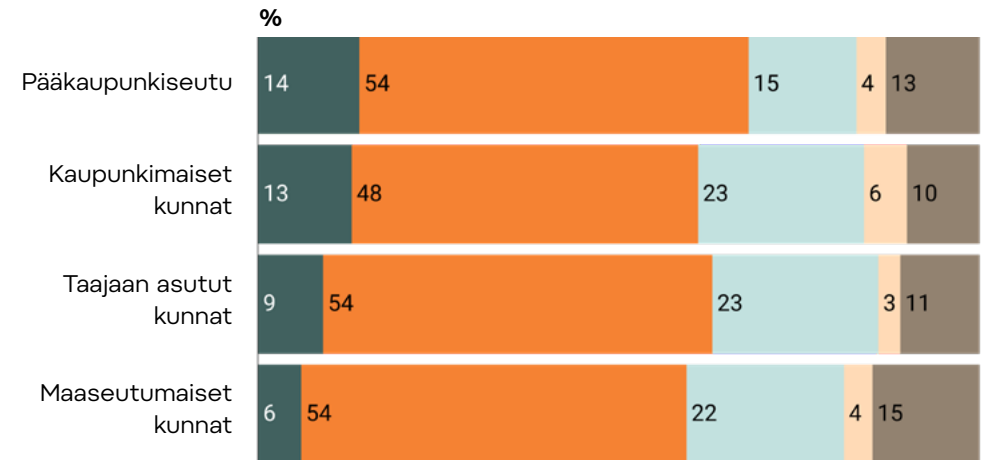
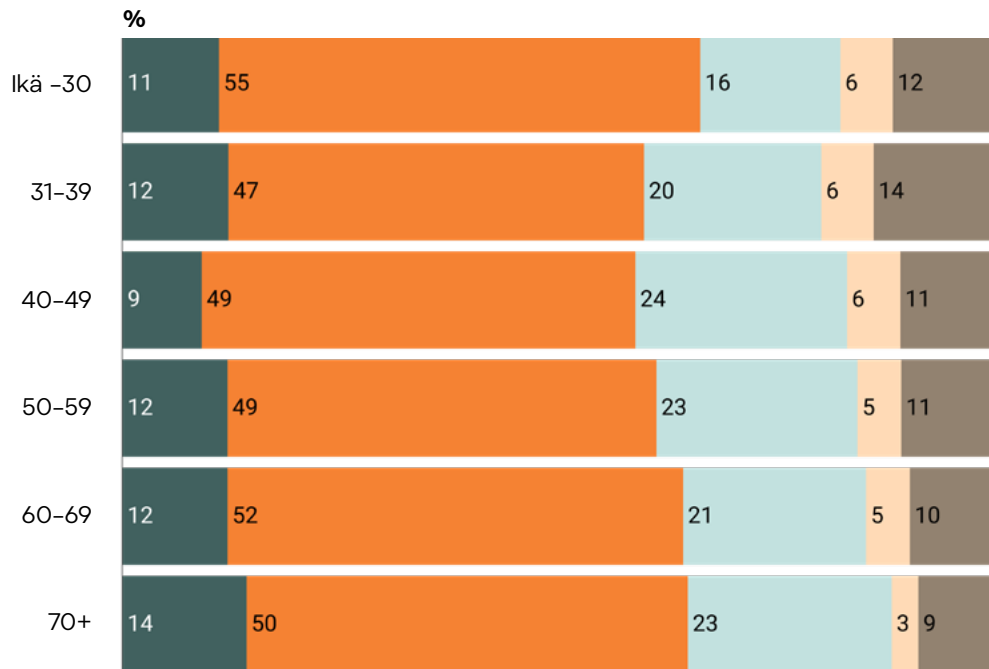
erittäin hyvä melko hyvä ei hyvä eikä huono melko huono erittäin huono en osaa sanoa

Luottamus siihen, että apurahoja jakavat säätiöt toimivat tarkoituksensa mukaisesti vaihtelee jonkin verran vastaajien sukupuolen, iän ja asuinpaikan mukaan

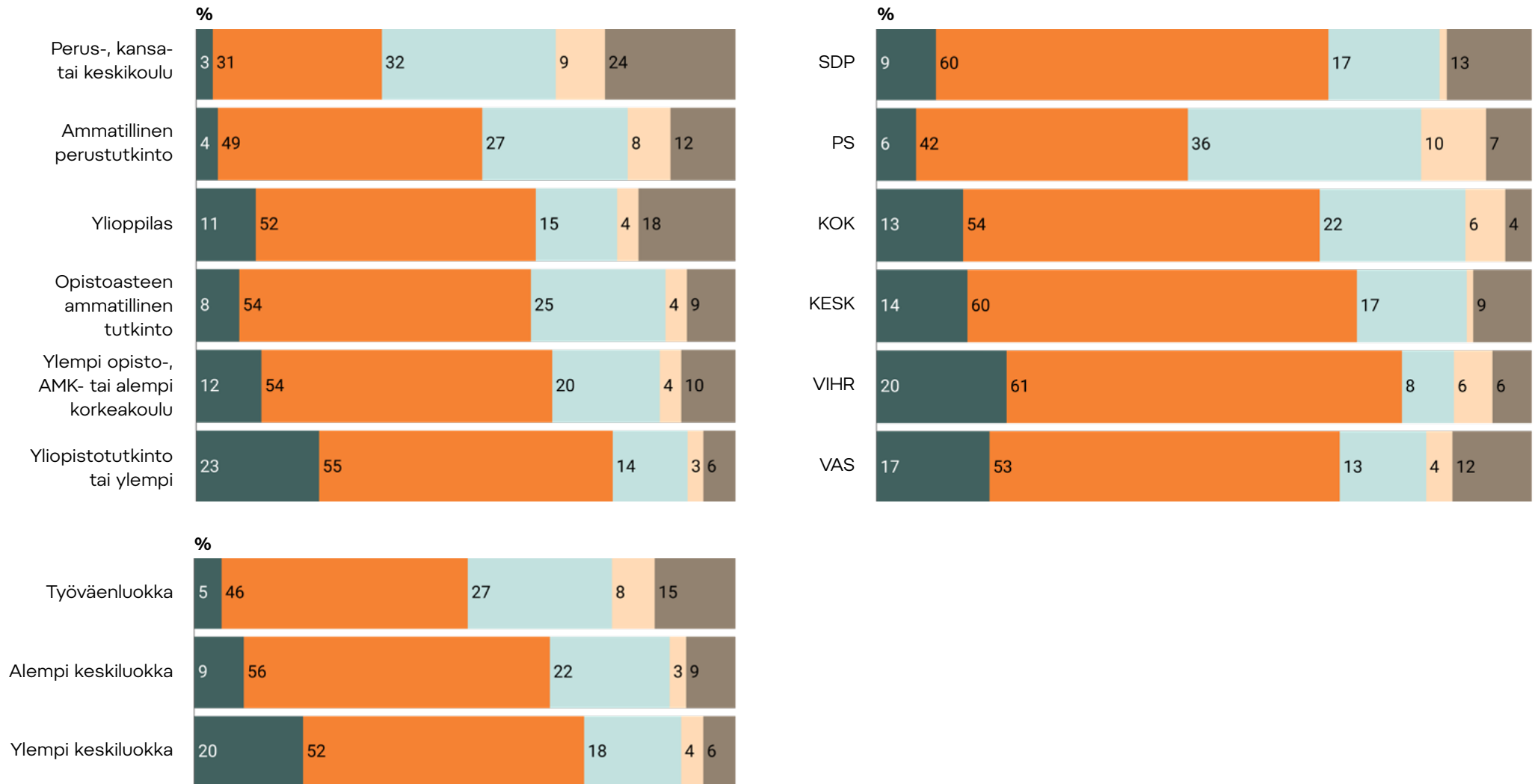
erittäin paljon melko paljon ei kovinkaan paljon ei lainkaan en osaa sanoa

Luottamus siihen, että apurahoja jakavat säätiöt toimivat tarkoituksensa mukaisesti, vaihtelee eniten vastaajien koulutustason mukaan

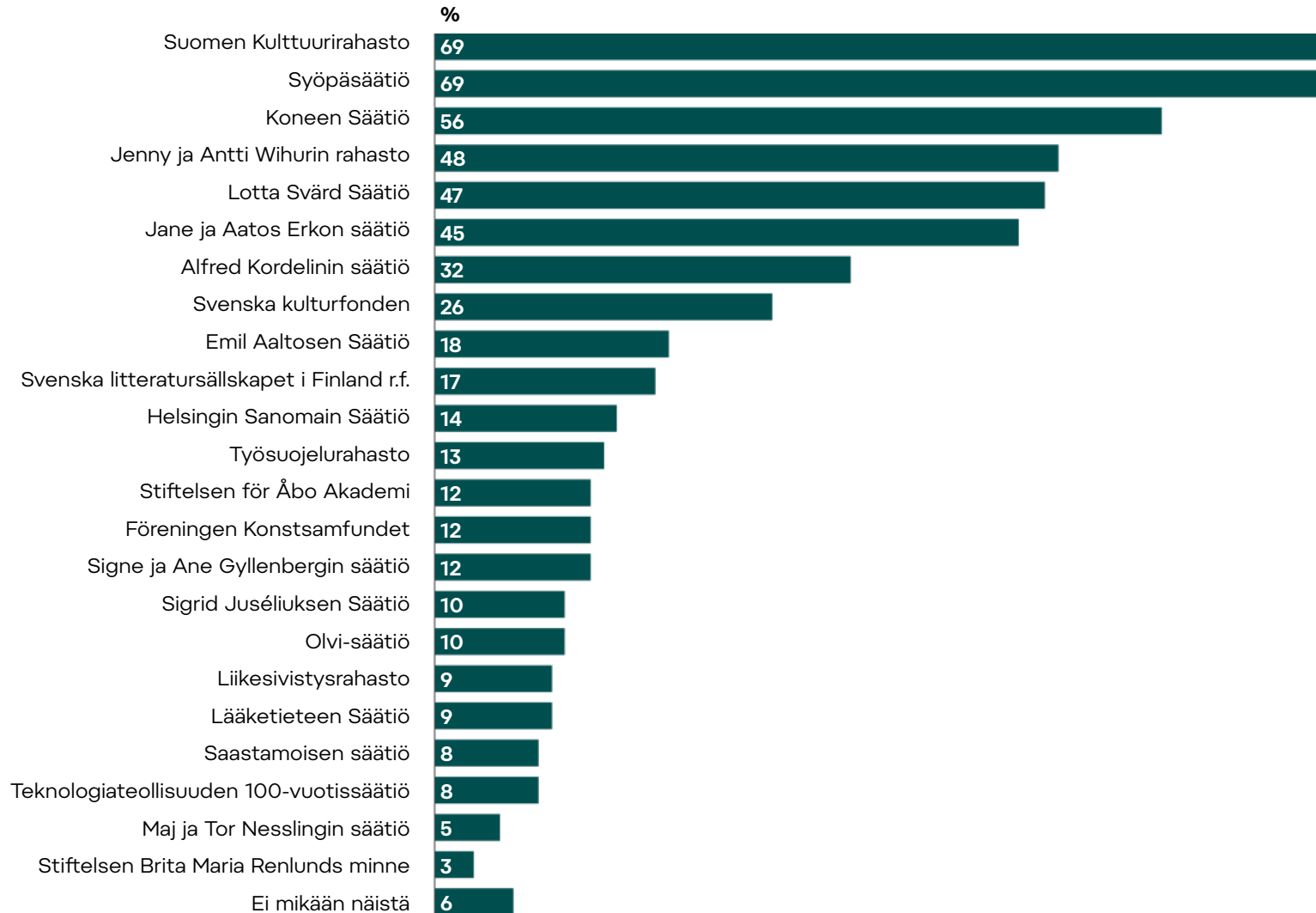
erittäin paljon melko paljon ei kovinkaan paljon ei lainkaan en osaa sanoa

Suomalaisista apurahoja jakavista säätiöistä Suomen Kulttuurirahasto ja Syöpäsäätiö tunnetaan parhaiten

● 2024

Suomalaisten apurahoja jakavien yksittäisten säätiöiden tunnettuus on pysynyt melko samana kahden vuoden takaisesta

● 2024 ● 2022

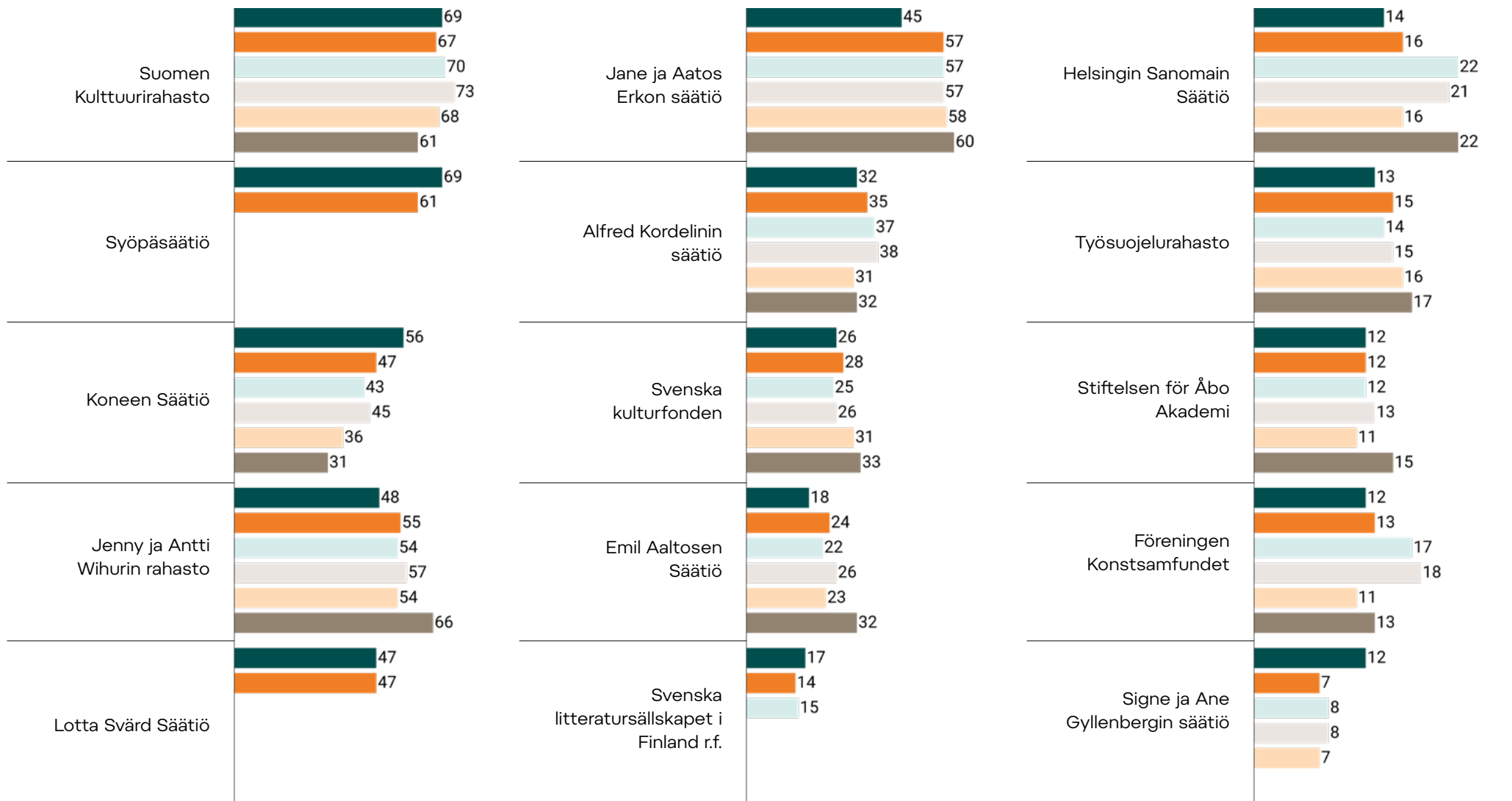

Useiden apurahasäätiöiden tunnettuus on pysynyt samana tai laskenut trendinomaisesti vuosikymmenen aikana

%

● 2024 ● 2022 ● 2020 ● 2018 ● 2016 ● 2014

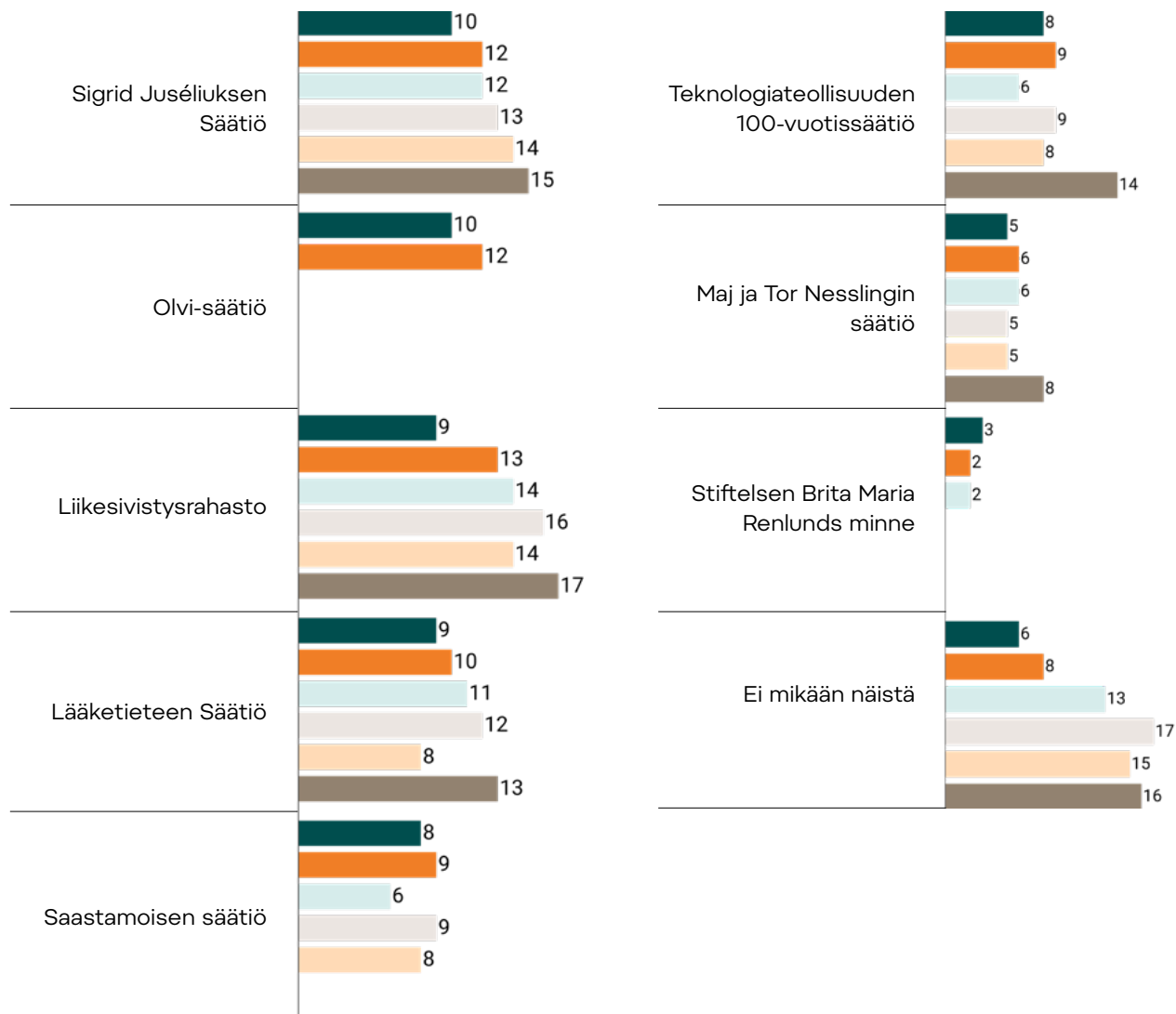

Useiden apurahasäätiöiden tunnettuus on pysynyt samana tai laskenut trendinomaisesti vuosikymmenen aikana

%

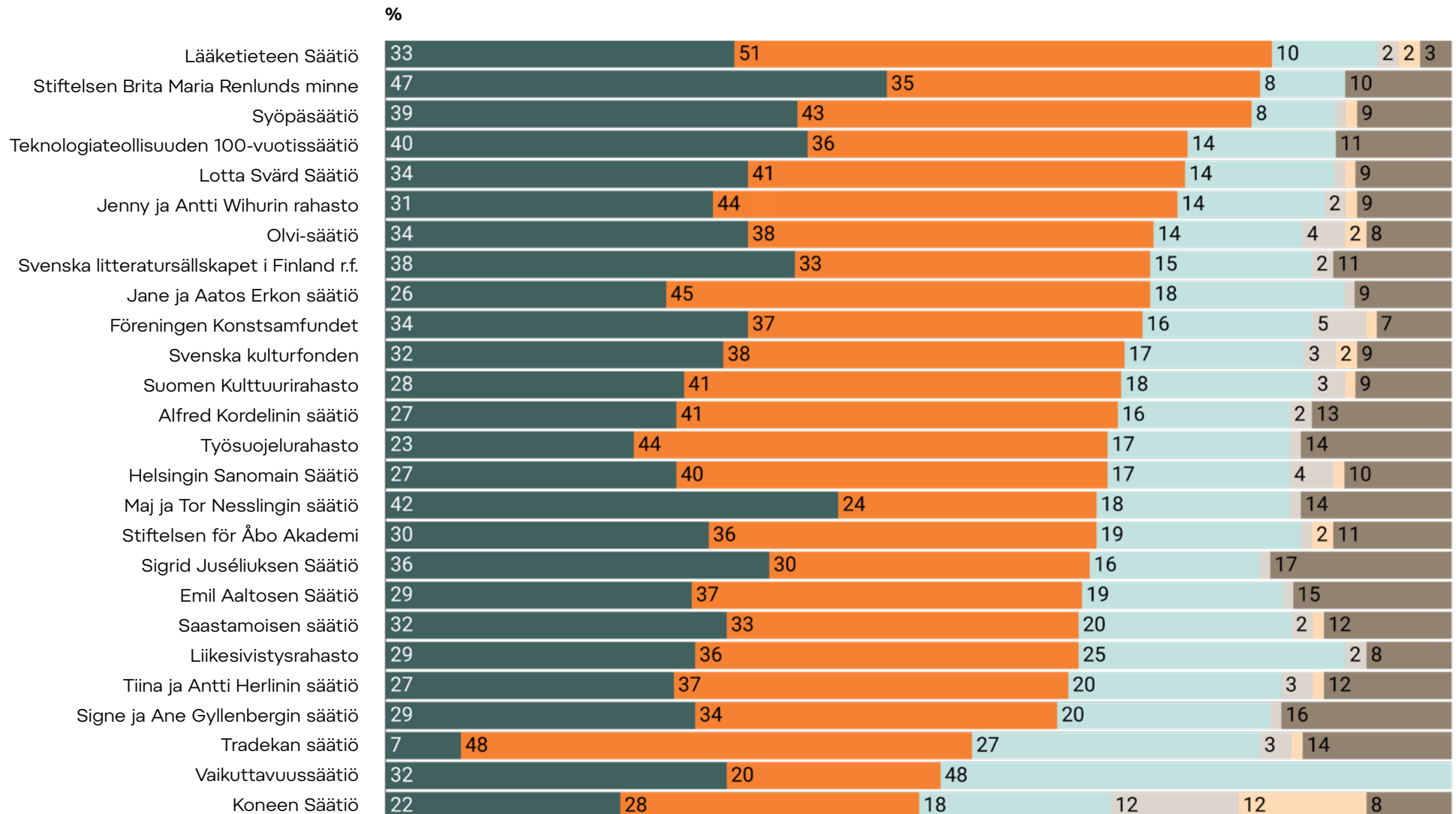
● 2024 ● 2022 ● 2020 ● 2018 ● 2016 ● 2014

Enemmistö vastanneista arvioi yksittäisten apurahoja jakavien säätiöiden maineen erittäin tai melko hyväksi

● erittäin hyvä ● melko hyvä ● ei hyvä eikä huono ● melko huono ● erittäin huono ● en osaa sanoa

Suomalaisten käsitykset yksittäisten apurahoja jakavien säätiöiden maineesta ovat muuttuneet pääsääntöisesti melko vähän kahden vuoden aikana

● 2024 ● 2022 Erittäin hyvä + melko hyvä

Suomalaisten käsitykset yksittäisten apurahoja jakavien säätiöiden maineesta ovat vaihdelleet vuosikymmenen aikana molempiin suuntiin

%

● 2024 ● 2022 ● 2020 ● 2018 ● 2016 ● 2014

Suomalaisten käsitykset yksittäisten apurahoja jakavien säätiöiden maineesta ovat vaihdelleet vuosikymmenen aikana molempiin suuntiin

%

● 2024 ● 2022 ● 2020 ● 2018 ● 2016 ● 2014

Eniten tietoa apurahoja jakavista säätiöistä saadaan sanomalehdistä, toiseksi eniten televisiosta

● 2024

Liite: Kysymykset

Apurahoja jakavilla säätiöillä on maassamme merkittävä asema tieteiden, taiteiden ja muun yhteiskunnan kehittämisen tukijoina. Säätiöllä tarkoitetaan tiettyyn tarkoitukseen käytettävää omaisuutta. Yhteistä säätiöille on, että varallisuus on saatu lahjoituksina tietyn, sääntöihin kirjatun tarkoituksen toteuttamista varten ja toteuttaminen tapahtuu pääasiassa apurahoja ja palkintoja jakamalla.

1. Millainen mielikuva sinulla on suomalaisista apurahoja jakavista säätiöistä; millaiseksi arvioit niiden maineen yleisesti ottaen?

Erittäin hyvä / Melko hyvä / Ei hyvä eikä huono
Melko huono / Erittäin huono / En osaa sanoa

2. Missä määrin uskot voivasi luottaa siihen, että apurahoja jakavat säätiöt maassamme toimivat tarkoituksensa mukaisesti?

Erittäin paljon / Melko paljon / Ei kovinkaan paljon
Ei lainkaan / En osaa sanoa

3. Seuraavassa on joukko apurahoja jakavia suomalaisia säätiöitä. Mitkä kaikki ovat tuttuja jostakin yhteydestä tai olet kuullut tai lukenut niistä jotakin?

Alfred Kordelinin säätiö

Emil Aaltosen Säätiö

Föreningen Konstsamfundet

Helsingin Sanomain Säätiö

Jane ja Aatos Erkon säätiö

Jenny ja Antti Wihurin rahasto

Koneen Säätiö

Liikesivistysrahasto

Lotta Svärd Säätiö

Lääketieteen Säätiö

Maj ja Tor Nesslingin säätiö

Olvi-säätiö

Saastamoisen säätiö

Signe ja Ane Gyllenbergin säätiö

Sigrid Juséliuksen Säätiö

Stiftelsen Brita Maria Renlunds minne

Stiftelsen för Åbo Akademi

Suomen Kulttuurirahasto

Svenska kulturfonden

Svenska litteratursällskapet i Finland r.f.

Syöpäsäätiö

Teknolohiateollisuuden 100-vuotissäätiö

Tiina ja Antti Herlinin säätiö

Tradekan säätiö

Työsuojelurahasto

Vaikuttavuussäätiö

Ei mikään näistä

KYSYTÄÄN EDELLISESSÄ KYSYMYKSESSÄ TUNNISTETUISTA SÄÄTIÖISTÄ

4. Millainen mielikuvasi seuraavista säätiöistä;
millaiseksi arvioit kunkin säätiön maineen?

Erittäin hyvä / Melko hyvä / Ei hyvä eikä huono
Melko huono / Erittäin huono / En osaa sanoa

Alfred Kordelinin säätiö	Signe ja Ane Gyllenbergin säätiö
Emil Aaltosen Säätiö	Sigrid Juséliuksen Säätiö
Föreningen Konstsamfundet	Stiftelsen Brita Maria Renlunds minne
Helsingin Sanomain Säätiö	Stiftelsen för Åbo Akademi
Jane ja Aatos Erkon säätiö	Suomen Kulttuurirahasto
Jenny ja Antti Wihurin rahasto	Svenska kulturfonden
Koneen Säätiö	Svenska litteratursällskapet i Finland r.f.
Liikesivistysrahasto	Syöpäsäätiö
Lotta Svärd Säätiö	Teknologiateollisuuden 100-vuotissäätiö
Lääketieteen Säätiö	Tiina ja Antti Herlinin säätiö
Maj ja Tor Nesslingin säätiö	Tradekan säätiö
Olvi-säätiö	Työsuojelurahasto
Saastamoisen säätiö	Vaikuttavuussäätiö

5. Mitä muita säätiöitä sinulle tulee mieleen?

6. Mistä olet kuullut tai saanut tietoa säätiöistä?

Sanomalehdet (painettu ja digi)
Radio (myös verkossa)
Televisio (myös verkossa)
Tiedejatutkimus.fi
Taidejakulttuuri.fi
Muut verkkosivut ja hakukoneet
Sosiaalinen media (esim. Facebook)
Videopalvelut (esim. YouTube)
Podcastit
Tietokirjallisuus
Yleisötapahtumat, seminaarit, luennot
Oma työ tai koulutus
En ole kuullut säätiöistä
En osaa sanoa

7. Oletko itse saanut joskus apurahaa säätiöltä?

Kyllä / En / En osaa/halua sanoa

